

Remissvar
Socialdepartementet**Dnr**
S2025/02028

Ett datalyft mot fel, fusk och frånvaro SOU 2025:108

Sveriges Lärare har valt att inkomma med synpunkter på rubricerad remiss. Förbundet yttrar sig kring de delar som har konsekvenser för förbundets medlemmar.

Sveriges Lärare tillstyrker:

- Det ska införas ett nationellt frånvaroregister med uppgifter på individnivå om barns och elevers frånvaro och närvaro från utbildningsverksamhet.
- Frånvaroregistret ska regleras i en ny lag om register över barns och elevers frånvaro och närvaro i utbildningsverksamhet.
- Skolverket ska i sin instruktion få i uppgift att ansvara för frånvaroregistret.
- Huvudmän som bedriver viss utbildningsverksamhet ska vara skyldiga att rapportera in uppgifter om barns och elevers frånvaro och närvaro till frånvaroregistret.

Övergripande synpunkter

Sveriges Lärare har i flera sammanhang framfört förslag på ett nationellt IT-system för hanteringen av nödvändig inrapportering och administration. Ett gemensamt system är att föredra framför en ordning där varje huvudman skapar ett eget system, som ökar utmaningar med interoperabilitet mellan olika digitala system. Skolorna skulle behöva ett system där man enkelt kan föra in data och ta ut statistik, som kan minska dokumentationsbördan för lärare. Ett sådant system skulle också underlätta implementeringen av det förslag som presenteras i den rubricerade utredningen.

Dokumentationsbördan för den svenska lärarkåren har med tiden blivit allt större, ett problem som nu börjat adresseras men som fortfarande inte hanterats tillräckligt. Ett nationellt frånvaroregister får inte innebära att lärarnas dokumentationsbörda ökar. Lärarna ska endast behöva utföra den dokumentation som styrdokumentet kräver, all övrig dokumentation ska avgöras av lärarna själva.

Ur ett skolperspektiv kan ett nationellt frånvaroregister fylla funktioner som; informationskälla när elever byter skola och bidra till exempelvis att få en klarare bild av nivån på frånvaron hos olika huvudmän. Om vissa huvudmän sticker ut kan det indikera att arbetet för att ta om hand frånvaroproblematiken inte fungerar tillfredsställande. På en aggregerad nivå kan därför ett nationellt frånvaroregister vara ett verktyg för att stärka arbetet för barns rätt till utbildning och bidra till att rätt insatser och stöd kan sättas in.

På individnivå räcker dock skolans frånvaroregistrering som underlag för att identifiera elever med en problematisk frånvaro och vidta åtgärder. Det som verkligen behövs i skolorna är resurser för att ta hand om elever som av olika anledningar har långvarig frånvaro. Det är viktigt att komma ihåg att skolan inte är en "fabrik". Alla elever mår inte bra av att vara i klassrum med 25–30 andra elever. Det behöver därför finnas möjlighet för elever att helt eller delvis undervisas i mindre undervisningsgrupper. Det är även viktigt att de elever som är i behov av särskilt stöd får det. Som det ser ut i dagsläget är det alltför många elever som inte får det stöd som de lagligen har rätt till.

Ett nationellt frånvaroregister med uppgifter på individnivå innebär *per se* att väldigt stora mängder potentiellt mycket känsliga personuppgifter om barn och elever kommer att behandlas. Det handlar om ett omfattande, systematiskt och långtgående integritetsintrång i barns och elevers liv. Det ställer krav på att det finns säkerhetsgarantier både kring tekniska lösningar och begränsningar för ändamålsglidning och sekundär användning av personuppgifterna.

Sveriges Lärares synpunkter och medskick

Sveriges Lärare tillstyrker utredningens förslag om ett nationellt frånvaroregister med uppgifter på individnivå, men vill ändå understryka allvaret och vikten av att det måste finnas tillräckliga åtgärder för att uppgifterna i registret och överföringen av uppgifter till registret skyddas.

Ett nytt nationellt register som kompletterar skolhuvudmännens egna frånvarorapporteringssystem kommer att innebära en administrativ belastning och utöver säkerhetsriskerna finns det även risker med bristande datakvalitet, som i sin tur kan leda till konsekvenser för enskilda, där elever och vårdnadshavare kan få bära konsekvenserna av administrativa eller tekniska fel och misstag.

Det finns även risker med nationellt frånvaroregister som föreslås få många olika syften. Utöver skolans kärnuppgift och uppföljning kring barns rätt till utbildning, föreslås registret användas för olika former av kontroll, bland annat för utbetalningar från socialförsäkringssystemet. Sveriges Lärare ser allvarigt på att det i denna och flera andra utredningar föreslås att information som samlas in i skolan i primärt, ett pedagogiskt eller socialt syfte i nästa steg används för kontroll och åtgärder mot barn, elever och deras familjer. I förlängningen kan detta leda till misstro och förändra skolans roll från utbildande och stödjande institution till informationsleverantör åt andra myndigheter.

Avslutningsvis är det i ljuset av problemen med plattformen för digitala nationella prov ytterst viktigt att alla nya digitala system noggrant kravställs och testas för att säkerställa att de klarar sin uppgift på ett effektivt, rättssäkert och smidigt sätt.

Stockholm, 26 februari 2026

Sveriges Lärare

Anna Olskog
Förbundsordförande

Mats Andersson
Utredare